

[Bollmann]

Men når man nu læser selve forespørgslen, som jo er opdelt i to dele – kan vi godt sige – kunne man egentlig spørge, om der tænkes på de samme områder. Først nævner man begrebet nordområderne og derefter begrebet Norden. Efter CD's opfattelse er det relevant at drøfte situationen i nordområderne – selvfølgelig. Men hvis vi tager selve begrebet Norden i traditionel forstand, må man jo sige, at det kun er en mindre del af nordområderne og vel også derfor mindre interessant at betragte isoleret.

Men på den anden side, hvis forespørgerne sætter lighedstegn mellem de to begreber, er situationen naturligvis en anden, og så er jeg også meget skeptisk over for at betegne Norden som lavspændingsområde.

Med de oplysninger, vi har fået fra udenrigsministeren om den sovjetiske tilstedeværelse – ikke blot flådestyrker i det allernærmeste nabolag, men også andre former for styrker, også om deres slagkraft, deres udstyr – er der i hvert fald god grund til at sætte betegnelsen lavspændingsområde i citationstegn.

Jeg kan også spørge på en anden måde: Hvis et område, der er nabo til mere end 60 pct. af Sovjets strategiske ubådes kernevåben, kan betragtes som lavspændingsområde, så kunne det være interessant at vide, hvad SF forstår ved højspændingsområder. Det er derfor, vi i CD har svært ved at se nogen egentlig sammenhæng i de to elementer i forespørgslen.

Man kan så spørge sig selv, hvad hensigten med debatten er; det kan jo være, det er at få lejlighed til at demonstrere en del af det resterende S-SF-samarbejdsprogram.

Vi er i CD meget optaget af problemerne omkring bevarelsen af forbindelseslinjerne over Atlanten. Vi mener, denne opretholdelse er helt fundamental for, at Vesteuropa i givet fald kan forsvares. Derfor er NATO-forsvaret af området fra Grønland over Island til Norge af så stor betydning, og den amerikanske og allierede tilstedeværelse og øvelsesvirksomhed er af stor betydning. Det er vel også derfor naturligt, at Norge har tilrettelagt og koncentreret sit forsvar, som tilfældet er. Men det betyder jo så også, at man i Norge regner med, at Danmark kan varetage sine forsvarsopgaver i forhold til udgangene fra Østersøen og dermed også Sydnorge.

Jeg har været lidt inde på begrebet lavspænding. Jeg vil blot sige, at det jo ikke er Danmark

eller andre nordiske lande, der er årsag til situationen i området. Tværtimod kan jeg være enig med ministeren i, at Danmark og regeringen har ført en afbalanceret politik med hensyn til både at have et troværdigt forsvar og at være med til at gennemføre tillidsskabende foranstaltninger. Det synes vi i CD er udmærket, når blot der ikke kun er tale om ensidige foranstaltninger fra dansk side.

Nu har vi jo heldigvis i de senere år set, at der også på internationalt plan er udviklet ønsker om mere gensidige foranstaltninger. Ikke mindst på baggrund af den historiske begivenhed i Washington i går har vi lov at håbe, at denne proces fortsætter, især på det konventionelle område, der efter i går jo bestemt ikke er mindre aktuelt. I denne udvikling bør de tillidsskabende foranstaltninger også omfatte de relationer, der har med mennesker at gøre, menneskets bevægelsesmuligheder, menneskets rettigheder, og også økonomiske, kulturelle og andre forbindelser.

Flere har været inde på Gorbatjovs Murmansk-tale. Efter CD's opfattelse er det interessant, at man også fra sovjetisk side er bekymret over udviklingen i det område, som vi drøfter her i dag. Vi har den opfattelse, som også ministeren har givet udtryk for, at de forslag, Gorbatjov ved den lejlighed fremsatte, ikke alle er i balance. Umiddelbart så det ud, som om det kun var de nordiske lande og også NATO, der skulle foretage begrænsninger og indskrænkninger i det område, mens væsentlige sovjetiske områder ikke var omfattet. Det synes vi er ubalanceret, og vi finder, at skal der være tale om reduktioner og afspænding – og det ser vi gerne – så må det ses i den rette og større sammenhæng. Der må altså være en højere grad af balancerede foranstaltninger. Det er da muligt, og det har vi jo lov at håbe, at der nu efter de allerseneste dage er en ny og positiv udvikling på vej i forholdet mellem Øst og Vest.

Jeg var inde på spørgsmålet om de menneskelige relationer før, og det er i hvert fald noget, der efter CD's opfattelse bør interessere i lige så høj grad, når man skal diskutere tillidsskabende foranstaltninger. Det er også baggrunden for, at vi fuldt ud kan tillutte os det forslag om motiveret dagsorden, som hr. Per Stig Møller har fremsat bl.a. på vore vegne.

Jeg skal så slutte med at fastslå, at hvis vi skal opretholde sikkerheden og balancen i vort om-